

Planer i Moss

EN OVERSIKT SOM UNDERLAG TIL PLANSTRATEGI 2024-2027

INNLEDNING	4
PLANTYPER I DENNE OVERSIKTEN	4
VERDISKAPING OG KOMPETANSE	5
MÅL I KOMMUNEPLANEN «MOSS 2030»	5
UTFORDRINGSBILDET	5
AKTUELLE PLANER	5
STRATEGISK NÆRINGSPLAN (2023)	5
BYLIV MOSS (PÅGÅENDE PROGRAM)	5
KULTURMINNEPLAN FOR MOSS (2017)	5
KULTURMINNEVERNPLAN FOR RYGGE (2017)	5
UTDANNING, KULTUR, AKTIVITET	6
MÅL I KOMMUNEPLANEN «MOSS 2030»	6
UTFORDRINGSBILDET	6
AKTUELLE PLANER	6
KVALITETSPLAN FOR BARNEHAGER (2020)	6
STRATEGISK PLAN FOR SKOLE (2021)	6
LEVEKÅR, FOLKEHELSE OG LIVSKVALITET	7
MÅL I KOMMUNEPLANEN «MOSS 2030»	7
UTFORDRINGSBILDET	7
AKTUELLE PLANER	7
SLIK VIL VI LEVE HELE LIVET (2023)	7
BOLIGPOLITISK KOMMUNEDELPLAN (UNDER ARBEID, BEHANDLES I 2024)	7
LEVEKÅR OG LIVSKVALITET I ET LIVSLØPS-PERSPEKTIV (2021)	7
STRATEGIPLAN FOR PSYKISK HELSE (2023)	8
FOREBYGGING AV OMSORGSSVIKT OG ATFERDSVANSKER (2023)	8
PLAN FOR HELSE- OG OMSORGSTJENESTER TIL PERSONER MED DEMENS (2023)	8
STRATEGISK PLAN FOR PÅRØRENDEARBEID FOR KOMMUNALOMRÅDET HELSE OG MESTRING (2022)	8
PLAN FOR OMSORGSBYGG (UNDER ARBEID, BEHANDLES 2024)	8
HANDLINGSPLAN MOT VOLD I NÆRE RELASJONER (2022)	8
HABILITERING OG REHABILITERING (2020)	9
SLT HANDLINGSPLAN (2020)	9
ANDRE RELEVANTE PLANER, STYRINGSKORT OG STRATEGISK ARBEID	9
NATUR, KLIMA OG MILJØ	9
MÅL I KOMMUNEPLANEN «MOSS 2030»	9

UTFORDRINGSBILDET	9
AKTUELLE PLANER	10
KLIMAPLAN (2020)	10
NATURMANGFOLDSPLAN (2024)	10
STRATEGI FOR KLIMATILPASNING (UNDER ARBEID)	10
ANDRE RELEVANTE PLANER OG STYRINGSDOKUMENTER	10
SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE - INNBYGGERDIALOG, MEDVIRKNING, FRIVILLIGHET OG SAMARBEID	10
MÅL I KOMMUNEPLANEN «MOSS 2030»	10
UTFORDRINGSBILDET	10
AKTUELLE PLANER	11
MEDVIRKNINGSPLAN (UNDER ARBEID)	11
KOMMUNIKASJONSSTRATEGI FOR MOSS KOMMUNE (2022)	11
FRIVILLIGHETSSTRATEGI FOR GAMLE MOSS (2019)	11
SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP	11
TRYGG KOMMUNE I KOMMUNEPLANEN «MOSS 2030»	11
UTFORDRINGSBILDET	11
AKTUELLE PLANER	12
HELHETLIG ROS	12
OVERORDNET BEREDSKAPSPLAN	12
BEREDSKAPSPLANVERK	12
ANDRE RELEVANTE PLANER OG STYRINGSDOKUMENTER	12
MOSS KOMMUNE SOM ORGANISASJON OG ARBEIDSGIVER	12
OPPFØLGING AV KOMMUNEPLANEN «MOSS 2030»	12
UTFORDRINGSBILDET	12
AKTUELLE PLANER	13
STRATEGI FOR INNOVASJON OG DIGITAL TRANSFORMASJON (2021)	13
ARBEIDSGIVERSTRATEGI (2020)	13
AREAL OG TRANSPORT	13
AREALSTRATEGIENE I KOMMUNEPLANEN	13
UTFORDRINGSBILDET	13
AKTUELLE PLANER	14
SENTRUMSPLANEN (UNDER ARBEID)	14
KOMMUNEDELPLAN FOR HALMSTAD (UNDER ARBEID)	14
KOMMUNEDELPLAN FOR HØYDA (UNDER ARBEID)	14
ANDRE RELEVANTE PLANER OG STYRINGSDOKUMENTER	14
SAMLET OVERSIKT	15
VEDTATTE PLANER SOM SKAL FØLGES OPP	15
PLANER UNDER ARBEID	15

Innledning

Hensikten med dette notatet er å gi en oversikt over strategiske planer og andre planer som enten er vedtatt, eller som er under arbeid. Planene er gruppert i tema og knyttet til hovedmål i gjeldende samfunnsplan fra 2020 og utfordringsbildet som er beskrevet i planstrategien. Hensikt og hovedsatsningsområder i planene er presentert og innholdsfortegnelsen kan brukes som planoversikt og oppslagsliste.

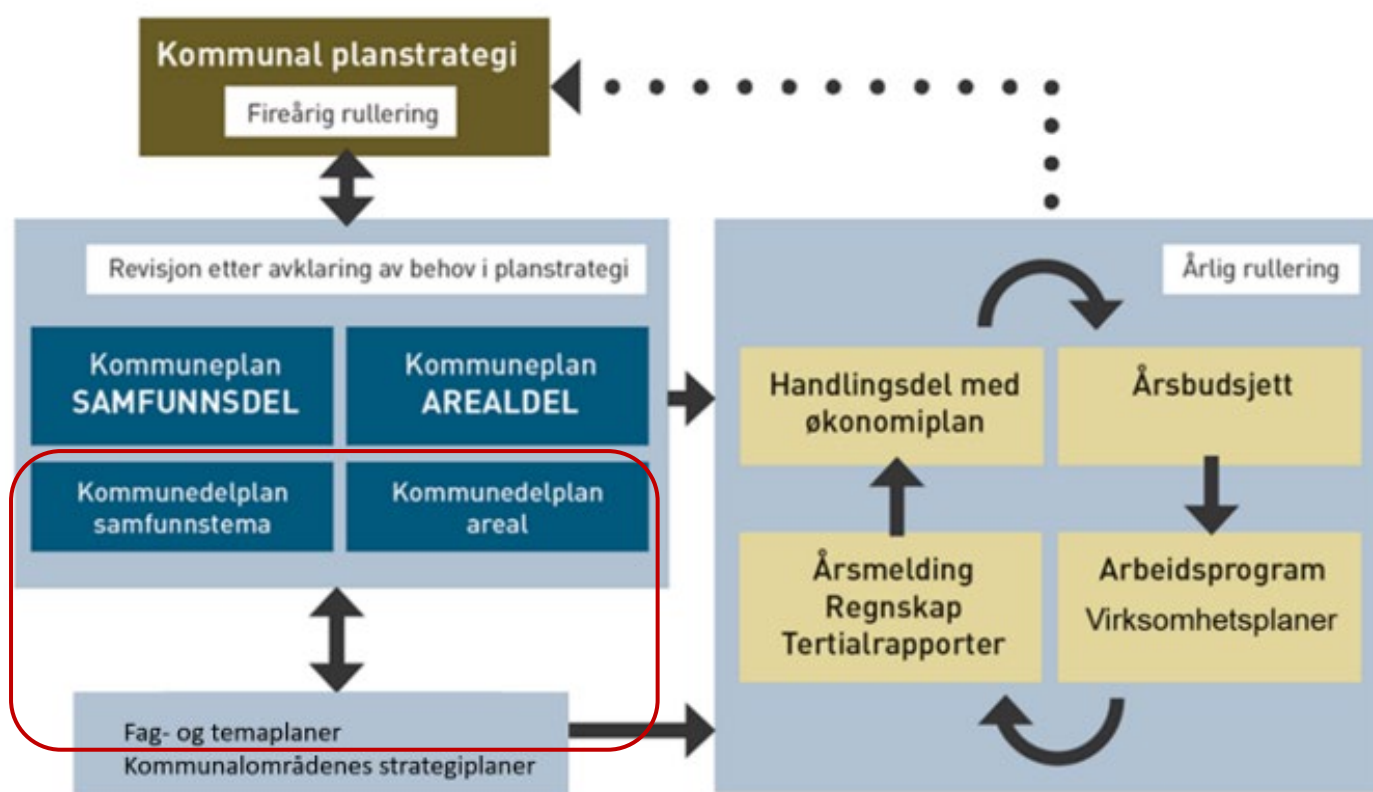
Moss kommune har mange oppgaver som skal løses kommende periode med utgangspunkt i utfordringsbildet som tegnes. Kommunen har mange nylig vedtatte planer og pågående planarbeid som skal gjøre Moss rigget for å møte de største utfordringene.

Utfordringen med en aldrende befolkning.

Følgende vedtatte planer og større prosjektarbeid har som formål å møte utfordringene som følger av en aldrende befolkning. (ressurser, rekruttering, tjenesteutvikling,

Plantyper i denne oversikten

Det er kommunedelplaner og fagplaner/temaplaner som beskrives i notatet (se rød ramme i figuren under). Kommunalområdenes strategiplaner, handlingsdel med økonomiplan og enhetenes virksomhetsplaner gir konkrete prioriterte satsninger og tiltak for oppfølging og gjennomføring av de vedtatte planene.

Figur1. Plan- og styringssystemet

Verdiskaping og kompetanse

Mål i kommuneplanen «Moss 2030»

Moss har

- attraktive områder for bedrifter
- attraktive steder å bo og besøke
- innovativt og nyskapende næringsliv
- virksomheter og innbyggere med kompetanse, effektiv og god offentlig sektor og høy arbeidsdeltakelse

Utfordringsbildet

Vekst og verdiskaping skaper behov for næringsarealer både for plasskrevende næringer utenfor byen og for de næringene som søker seg til byen. En satsning på å ta en nasjonal og internasjonal posisjon innenfor bærekraftig logistikk i Mosseregionen forutsetter å se infrastruktur og arealer i sammenheng på tvers av kommunegrensene, herunder utvikling av Moss havn. Arbeidskraftreserven som ledige innbyggere representerer, er ikke utnyttet fullt ut. Det er et stort behov ansatte framover både i privat og offentlig sektor. Næringslivet melder om stort behov for folk med fag/svennebrev, fagskoleutdanning og for ingeniør- og tekniske fag. IKT-kompetanse etterspørres også på flere områder, spesielt kunstig intelligens, digital sikkerhet, kommunikasjon og samarbeid.

Aktuelle planer

Strategisk næringsplan (2023)

Planen sikter mot vekst i eksisterende bedrifter, tiltrekke oss bedrifter til regionen og et bærekraftig næringsliv preget av nyskaping, riktig kompetanse og samhandling. Innsatsområdene i planen er attraksjonsbygging som del av opplevelsesnæring og landbruksbasert reiseliv, logistikk, industriutvikling, flyplassrelatert virksomhet, landbruk- og næringsmiddelindustri.

Plantype: Regional fagplan

Byliv Moss (pågående program)

Byliv Moss har siden 2018 vært et offentlig-privat partnerskap for å styrke utviklingen av Moss sentrum. De viktigste innsatsområdene er kunnskap/fakta om sentrumsutviklingen, etableringer, arrangementer og bymiljøtiltak. Byliv Moss er nå under revisjon med sikte på å utvide programarbeidet geografisk og tematisk i retning av større vekt på attraktivitet.

Plantype: Program

Kulturminneplan for Moss (2017)

Kulturarven i Moss skal forvaltes slik at den sikrer en bærekraftig utvikling og verner kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap som dokumentasjon av fortiden og en ressurs for fremtiden. Mangfoldet av kulturminner og kulturmiljøer skal tas vare på gjennom bruk og som grunnlag for kunnskap, opplevelse og verdiskapning.

Kulturminnene forteller om levd liv gjennom tidene, er kilder til vår felles historie og skaper tilhørighet i små og større fellesskap. -Kulturminner er ikke en fornybar ressurs og skal forvaltes som en del av en bærekraftig utvikling.

Planen inneholder kartlegging av verdifulle kulturminner, kulturmiljøer og kulturlandskap i Moss kommune, tiltak til å sikre og forvalte et representativt kulturminner, kulturmiljøer og kulturlandskap i Moss kommune. Planen skal bidra til å øke bevisstheten om kulturminnene, kulturmiljøene og kulturlandskapet gjennom formidling og informasjon og vektlegge kulturminnevern som grunnlag for næringsutvikling, turisme og vekst – en ressurs i byutviklingen.

Plantype: Fagplan

Kulturminnevernplan for Rygge (2017)

Planens formål er å styrke kunnskapsgrunnlaget, sikre effektiv, langsiktig og forutsigbar forvaltning av kulturminner. Planen er et styringsverktøy for all planlegging og saksbehandling som berører kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap i Rygge. Satsningsområdene og strategiene vektlegger oversikt og kunnskap, formidling og

rådgivning, bruk av lovverk, med kart, bestemmelser og retningslinjer, forvaltning av offentlig eide kulturminner og økonomisk støtte til privat forvaltning.

Plantype: Fagplan

Utdanning, kultur, aktivitet

Mål i kommuneplanen «Moss 2030»

- I Moss har alle et godt oppvekstmiljø
- Vi utvikler et godt inkluderende læringsmiljø som legger til rette for god læring og høyt læringsutbytte for alle barn og unge.
- Ungdom motiveres til å fullføre videregående skole, fagutdanning og høyere utdanning.
- I Moss ligger nærskoleprinsippet til grunn for et godt læringsmiljø.
- I Moss har vi minimum to lærlinger/lærekandidater pr 1000 innbygger
- Alle barn, ungdom og unge voksne utvikler ferdigheter og får realisert sitt potensiale.

Utfordringsbildet

En av fem fullfører ikke videregående opplæring, men det er mye kunnskap om negative og positive påvirkningsfaktorer. Forekomsten av mobbing er en stor nasjonal og lokal utfordring som kan få alvorlige konsekvenser for den psykiske helse, noe som angår barnehage- skolemiljøet, nærmiljøet, idrett – kultur og fritidsmiljøet. Moss har en stor andel barn i lavinntektsfamilier, noe som også påvirker helse, boforhold, livskvalitet og utdanning.

Aktuelle planer

Kvalitetsplan for barnehager (2020)

Kvalitetsplan for barnehager fra 2020 har en del som egner seg best som et verdigrunnlag og som retningslinjer for de kommunale barnehagene. Barnehagen er en spesielt viktig arena for utjevning av sosiale forskjeller og for å synliggjøre barnehagen som forebyggende arena og utnytte potensialet i barnehagens betydning for sosial utjevning levekår og livskvalitet, foreslås å utarbeide en **ny strategisk barnehageplan**. Denne vil ta for seg hele fagområdet og kommunens samfunnsansvar med vekt på:

- forebyggende arena/sosial utjevning/foreldrestøttene arbeide
- kunnskaps- og ferdighetsdanning
- kapasitet/utbygging

Plantype: Fagplan

Strategisk plan for skole (2021)

Planen synliggjør skolesektorens ansvar for å legge til rette for en inkluderende og støttende kultur. De voksne skal følge med og være støttende i dialog med alle barn og foreldre, fange opp mistriksel og følelse av utenforskap. For å lykkes må det jobbes med relasjonell og god ledelse på alle nivåer, fra kommunal ledelse til de ansatte som møter barna i skolehverdagen. Skole og SFO jobber med suksessfaktorer for trygg og god voksenledelse. Målet er: *Alle barn skal være fysisk, psykisk og sosialt inkludert i læringsmiljøet. Alle barn skal føle seg inkludert og som en naturlig og akseptert del av læringsmiljøet.*

Alle elever gjennomgår modningsprosesser i løpet av skoleløpet. Viktigheten av å kunne regne, lese og å ha muntlige ferdigheter ligger til grunn for å kunne delta og mestre, uavhengig av alderstrinn og skolefag. Med tidlig og vedvarende innsats på grunnleggende ferdigheter er målet at alle elevene skal kunne kople seg på kompetansemål og å oppnå forståelse og mestring i løpet av skoleløpet. Mestring i grunnleggende ferdigheter er avgjørende for motivasjon og mestringstro, for å gjennomføre og å bestå videregående opplæring. De viktigste innsatsområdene er; å styrke kvaliteten på relasjonsbasert og trygg læringsledelse, styrke kvaliteten på arbeid med trygt og godt læringsmiljø, og styrke kvaliteten på elevenes grunnleggende ferdigheter i lesing, regning og muntlige ferdigheter.

Plantype: Fagplan

Levekår, folkehelse og livskvalitet

Mål i kommuneplanen «Moss 2030»

Moss har

- raust og helsefremmende lokalsamfunn
- godt oppvekstmiljø
- mulighet til å leve og bo selvstendig
- mulighet til å delta i kultur, idretts- og fritidsaktiviteter

Utfordringsbildet

- Den demografiske utfordringen med færre som skal hjelpe flere med omsorgsbehov
- Levekårsforskjeller og barnefattigdom
- Omfang av ensomhet, psykiske utfordringer
- Utenforskap fra arbeid og utdanning, unge arbeidsledige og unge uføre
- Boligframskaffelse og riktige tjenester til vanskeligstilte på boligmarkedet

Aktuelle planer

Slik vil vi leve hele livet (2023)

Hensikten med «*Slik vil vi leve hele livet*»-reformen er å skape et mer aldersvennlig samfunn, ivareta og fremme livskvalitet og helse. Det sentrale målet er å sørge for at seniorer i Moss er trygge, aktive, i størst mulig grad selvhjulpne og selvstendige, oppleve tilhørighet trygghet og mestring. Moss kommune skal gi god og tilstrekkelig omsorg til de som trenger det og deres pårørende. De viktigste innsatsområdene er bolig og mobilitet, aktivitet og fellesskap, mat og måltider, helsehjelp og sammenheng i tjenestene

Plantype: Fagplan

Boligpolitisk kommunedelplan (under arbeid, behandles i 2024)

Formålet er å styrke kommunen som boligpolitisk aktør gjennom rollene som premissleverandør, myndighetsutøver, pådriver, samfunnsaktør, boligbygger og tjenesteyter - i samspill med innbyggere, statlige, regionale og private aktører og følge opp følgende vedtatte mål i kommuneplanens samfunnsdel.

Samfunns mål som vektlegges er - Moss som attraktivt sted å bo for alle, og å leve og bo selvstendig, oppleve inkludering, tilhørighet, trygghet og mestring. Dette oppnås blant annet gjennom variasjon i boligtyper, definere og sikre bomiljøkvalitet, aldersvennlig boligbygging, gode boliger for familier og enslige. Planen inkluderer boligsosialt arbeid med boligframskaffelse til vanskeligstilte, tildeling og tjenester, framtidige omsorgsboliger, bo-stabilitet for barn/familier. Boligpolitikken skal også bidra til redusert utslipp med klimavennlig bygging, transformasjon, gjenbruk, klimatiltak og bomiljøkvalitet hånd i hånd, grønne lunger og natur, bærekraftige bo-konsepter for fremtiden.

Plantype: Kommunedelplan

Levekår og livskvalitet i et livsløps-perspektiv (2021)

Hovedmålet for planen er "I Moss er alle inkludert og opplever tilhørighet, trygghet og mestring". Planen vektlegger arbeid for å løse levekårsutfordringer i kommunen gjennom forebyggende og helsefremmende innsats. Planen vektlegger felles forståelse, innsats på tvers av sektorer, organisasjoner og fagmiljø. De viktigste innsatsområdene/tiltakene er;

- raust og helsefremmende lokalsamfunn; fysiske og sosiale tiltak som fremmer aktivitet, deltakelse og samskaping i nærmiljøene.
- godt oppvekstmiljø: vekt på gratis aktiviteter, mobbefrie arenaer, livsmestring, tidlig innsats og foreldrestøtte.
- muligheten til å leve og bo selvstendig; fysisk tilrettelagte boliger flere funksjoner og samlokaliserte virksomheter, boligsosiale tiltak og velferdsteknologi.
- kultur-, idretts og fritidsaktiviteter for alle; idrettsanlegg og utvikling av kulturskolen, kulturmiljø, utvikle bibliotekene som arenaer, blant annet for ungdom.

virksomheter og kompetanse som gir konkurransedyktig næringsliv, effektiv og god offentlig sektor og høy fremtidig arbeidsdeltakelse; Vekt på samhandling mellom utdanningsnivåene, institusjoner og arbeidslivet med egen plan, livslang læring, tilrettelegge for aktivitet og arbeidsdeltakelse, fullføre videregående skole som tema i mosseskolen.

Plantype: Fagplan

Strategiplan for psykisk helse (2023)

Mellom 30 og 50 prosent vil få en psykisk lidelse i løpet av livet. De vanligste psykiske lidelsene er angstlidelser, depressive lidelser og psykoselidelser. Fastlege, spesialisthelsetjenesten og de kommunale psykiske helsetjenestene har oppfølgingsansvaret. Planen bygger på dagens behov fra lavterskel tilbud til tilbud om omfattende tjenester. Innsatsområdene er lavterskeltilbud, psykiske helsetjenester, bolig og botilbud og samhandling internt, med sykehus, pårørende og frivillig sektor.

Plantype: Fagplan

Forebygging av omsorgssvikt og atferdsvansker (2023)

Planen er utarbeidet med bakgrunn i lovbestemmelser i Barnevernloven § 15-1. *"Kommunen skal fremme gode oppvekstvilkår gjennom tiltak for å forebygge at barn og unge utsettes for omsorgssvikt eller utvikler atferdsproblemer. Kommunen skal sørge for å samordne sitt tjenestetilbud til barn og familier".* Jfr. Barnevernloven § 15-1: *«Planen skal beskrive hva som er målene for arbeidet, hvordan arbeidet skal organiseres og fordeles mellom etatene i kommunen, og hvordan etatene skal samarbeide.»*

Plantype: Fagplan

Plan for helse- og omsorgstjenester til personer med demens (2023)

Planens hensikt er å møte økte behov for tjenester til demente i befolkningen. Planen skal gi bærekraftige løsninger som kan bidra til at personer med demens kan leve gode liv og få dekket sine behov for helse og omsorgstjenester. Satsningsområdene er; aktivitet og fellesskap, tjenester i hjemmet, tjenester i omsorgsboliger og sykehjem, samhandling og sammenheng i tjenestene

Plantype: Fagplan

Strategisk plan for pårørendearbeid for kommunalområdet helse og mestring (2022)

Hensikten med planen er å tydeliggjøre kommunens innsats overfor pårørende til tjenestebrukere innen helse og mestring. Planen har fire satsningsområder: 1. Hva er viktig for deg som pårørende, (med referanse til den nasjonale pårørendestrategien «Vi - de pårørende», «tidlig identifisering og ivaretagelse», «familieorienterte tjenester» og «pårørendemedvirkning». 2 – Lovpålagte pårørendetilbud, (det vil si «bedre informasjon, opplæring og veiledning», «forutsigbare og koordinerte tjenester», «tilstrekkelig støtte og avlastning», og «familieorienterte tjenester». 3. Informasjon og kommunikasjon, («bedre informasjon, opplæring og veiledning») Satsningsområde 4 – Frivillighet og samarbeid.

Plantype: Fagplan

Plan for omsorgsbygg (under arbeid, behandles 2024)

Planen skal sikre tilstrekkelig kapasitet på ulike typer omsorgsbygg parallelt med en riktig fordeling av ressurser og personell i alle delene av omsorgstrappen. For å sikre tilstrekkelig kapasitet på bygg og personell er det viktig samtidig å legge til rette for innbyggernes egenmestring, forebygge ensomhet, kognitiv svikt og fall og styrke kapasiteten på oppfølging i hjemmene. De viktigste innsatsområdene og tiltakene er heldøgns omsorgsplasser, trygghetsboliger, samlokaliserte leiligheter for personer med funksjonsnedsettelse, samlokaliserte boliger for personer med psykiske lidelser og/eller ROP lidelser, avlastningsbolig

Plantype: Fagplan

Handlingsplan mot vold i nære relasjoner (2022)

Hensikten er å styrke og samordne innsatsen mot vold i nære relasjoner i Våler, Råde og Moss kommune, møte økte behov etter pandemien og motvirke de alvorlige konsekvensene for voldsutsatte, vitner og voldsutøvere, redusere de samfunnsøkonomiske konsekvensene. Planen vektlegger informasjon, samarbeid, kunnskap og kompetanse, og retter seg mot barn og unge, voksne, eldre, særlig risikoutsatte voksne, flyktninger og de som utøver vold i nære relasjoner.

Plantype: Fagplan

Habilitering og rehabilitering (2020)

Utfordringene som beskrives er flere eldre med hjelpebehov, flere med kroniske sykdommer og flere innbyggere med mer enn en diagnose. Antall brukere av helse og omsorgstjenester under 67 år er tredoblet på 20 år. Liggetiden på sykehusene har gått kraftig ned og kommunene har overtatt ansvaret for pasientene mens de fortsatt har medisinske utfordringer. Kommunene skal overta flere oppgaver fra spesialisthelsetjenesten og vil ha mye ansvar for habiliterings- og rehabiliteringsinnsatsen. Rehabilitering gjelder pasienter som har behov for å gjenvinne tapte funksjoner etter sykdom, skade eller rusavhengighet. Innsatsområdene er kapasitet og tilbud etter behov, kompetanse og kvalitet, brukermedvirkning og samarbeid med brukerorganisasjonene, tidlig innsats, koordinerte og helhetlige tjenester.

Plantype: Fagplan

SLT handlingsplan (2020)

Rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak gjennomføres i samarbeid mellom kommunale enheter, politi og andre statlige og fylkeskommunale organer, frivillige organisasjoner og lokalt næringsliv gjennom SLT-modellen. Handlingsplanen vektlegger forebygging, beredskap og oppfølging på flere områder og har åtte innsatsområder: 1. Trygge og inkluderende skoler –gjennomført skolegang og inkludering, 2. Rusforebygging, 3. Utsatt ungdom i risikozonen, 4. Unge lovbrytere 5. Konflikter, vold og seksuelle overgrep, 6. Rekruttering til ekstremistiske miljøer, 7. Kriminalitet på internett og sosiale medier, 8. Sikre informasjon, kunnskapsutvikling og kunnskapsoverføring.

Andre relevante planer, styringsdokumenter og strategisk arbeid

- Plan for legetjenesten, (ny plan i 2024)
- Alkoholpolitisk plan, lovpålagt plan, (ny plan i 2024)
- «Oppvekstreformen» er et prosjekt forankret på øverste nivå i kommunen og på tvers av kommuneorganisasjonen. I prosjekt «Oppvekstreformen» utvikles det nye strukturer for samarbeid, digitale løsninger for å forenkle samarbeid og metoder for å styrke relasjonell kapasitet og utvikling av nye tiltak. Prosjektet består av omfattende utviklingsarbeid på tvers av enheter og bidrar i så måte til å styrke samhandlingsstruktur. Prosjektet startet våren 2022 og har utvidet tidsrammen til september 2024. Gjennom implementering av oppvekstreform i drift vil det være behov for utarbeidelse av retningslinjer. En rapport med anbefalinger er under arbeid
- Integreringsplan (Vedtatt i Økonomiplan for 2024-2027 punkt 26. Verbalvedtak). Det utarbeides en integreringsplan i løpet av 2024 som skal vise hvordan vi kan styrke integreringen i Moss. Denne planen skal bl.a. inneholde:- Utvidet språkkontroll ved fireårskontrollen, med tilbud om forsterkede tiltak for å lære norsk, og varslingsrutiner hvis foreldrene ikke bidrar. - Intensivering av kampen mot negativ sosial kontroll gjennom økt kompetanse og tiltak. - Obligatorisk oppmøte på helsestasjon, med plikt til oppfølging ved uteblivelse.- Meldeplikt overfor barn som mistenkes etterlatt i utlandet mot sin vilje. - Utarbeide et integreringsbarometer som viser styrker og svakheter med dagens integrering. - Bruke idrett og kultur som integreringsarena. Planen skal legges frem for OAI.

Natur, klima og miljø

Mål i kommuneplanen «Moss 2030»

I Moss tar vi ansvar for våre ressurser, vår natur og det globale klimaet slik at framtidens generasjoner kan ha minst like god livskvalitet for oss. Moss skal sørge for

- å redusere utslipp med 60 % fra 2016-2030
- minst mulig skader fra ekstremvær og endret klima gjennom gode planer
- å stanse tap av artsmangfold gjennom effektiv forvaltning av areal, med vekt på skog, hav og innsjøer

Utfordringsbildet

Klimaet er i endring. Det får konsekvenser for en rekke samfunnsområder og naturen. Endringene skjer gradvis, men allerede i dag opplever vi høyere temperaturer, mer nedbør, mer ekstremvær, dårligere matsikkerhet og tap av

leveområder for dyr og planter. Fremover vil endringene blir større, og bidrar til økt risiko. Samtidig er det ett høyt utbyggingspress i regionen. Arealendringer er en av de største truslene for natur og landbruksarealer. I Moss bygger vi ned for mye areal, både matjord, skog og annen jorddekt fastmark. Det er behov for mer kunnskap om indirekte utslipp. Vi må tilpasse oss klimaet ved å forberede oss på mer overvann og styrtregn.

Aktuelle planer

Klimaplan (2020)

Formålet med klimaplanen er å stake vei for Moss kommunes bidrag til å redusere utslipp.

For å redusere klimautslipp må vi handle lokalt. Globale klimaendringer fører til en uforutsigbar fremtid fordi været blir mer ekstremt og vi vet ikke hvordan naturen vil påvirkes. Deler av verden blir ulevelige, noe som fører til folkevandringer og sosial/politisk uro. Forsyningslinjene kan bli vanskelig å opprettholde samtidig som selvforsyningsgraden kan bli redusert. De viktigste innsatsområdene i planen er; klimahandlinger i samfunnet: transport, bygg, forbruk, gjenbruk og avfall, klimasatsing i næringslivet: redusere utslipp fra sjøfart, industri og landbruk, øke karbonfangst og produsere grønn energi, klimaarbeid i Moss kommune: miljøløftet, interne reiser kollektivt, energikilder, forbruk og potensial.

Plantype: Kommunedelplan

Naturmangfoldsplan (2024)

Hensikten med planen er å stake ut kursen for Moss kommunes forvaltning av naturressurser fremover. Planen tar for seg hvordan vi jobber i kommunen og hvilke prosesser som må forbedres for å unngå unødvendig belastning på naturen. De fem hovedtruslene som behandles i planen er 1) Arealendringer, 2) Klimaendringer, 3) Fremmede, invaderende arter, 4) Forurensning og forøpling og 5) Bruk og slitasje på naturressurser.

Planen har mål for hvordan vi jobber på fire områder 1)kunnskap og kompetanse, 2) kommunikasjon og holdningsarbeid, 3) planlegging og forvaltning og 4) drift.

Planen har temavise mål knyttet til naturtyper: 1) Sjø og kyst, 2) Skog, trær og planter, 3) Våtmark og vassdrag og 4) Utbygde områder og kulturlandskap

Plantype: Kommunedelplan

Strategi for klimatilpasning (under arbeid)

Planen skal gi rammer for kommunens klimatilpasningsarbeid og bidra til at kommunen er forberedt slik at vi kan forebygge skader, og dra nytte av positive effekter.

Plantype: Fagplan

Andre relevante planer og styringsdokumenter

Strategi fremmede arter, Humleplan, Jordvernstrategi, Vansjø, Hovedplan VA, Plan for massehåndtering

Samarbeid for å nå målene - innbyggerdialog, medvirkning, frivillighet og samarbeid

Mål i kommuneplanen «Moss 2030»

Kommuneplanen understreker at samarbeid må til for å nå målene for alle satsningsområdene og for å løse utfordringene i samfunnet.

Utfordringsbildet

Utfordringene som beskrives om klima og miljø, areal og samferdsel, næringsutvikling i regionen og levekår og livskvalitet kan ikke løses uten samarbeid. Samskaping og samarbeid er uunnværlig for å få sammenhengende tjenester for og for å løse komplekse utfordringer i lokalsamfunnet og i regionen. Det er behov for å avklare og tydeliggjøre forventninger mellom kommunen, befolkning og ulike aktører. Samarbeid internt i Moss kommune er også en suksessfaktor for å lykkes. Erfaringer fra medvirkning i utviklingsarbeid og planprosesser har vist at ved å åpne dørene og invitere ulike aktører inn, kan vi få tilgang på viktig kunnskap som er avgjørende for gode råd beslutninger, innovative idéer og engasjement for å oppnå målene våre. I tillegg til å utløse ressurser og få ny innsikt,

skaper vi også forståelse for hverandres perspektiv, med utfordringer, muligheter og styrker. Det demper konfliktnivået, skaper legitimitet og bedre forståelse for vedtatte tiltak.

Aktuelle planer

Medvirkningsplan (Under arbeid)

Planens hensikt er å stake ut retning og tydeliggjøre forventningene kommunen har for medvirkningsarbeidet fram til 2030. Samfunnsutfordringer løses i fellesskap med innbyggerne gjennom dialog i samfunns- og tjenesteutvikling. Planen har en ambisjon om å styrke det representative demokratiet, sikre systematisk medvirkning og samskaping og få gode beslutningsgrunnlag. Viktige innsatsområder er mangfoldig medvirkning, planlegging, gjennomføring, behandling av innspill og kontinuerlig læring.

Plantype: Fagplan

Kommunikasjonsstrategi for Moss kommune (2022)

Hensikten med strategien er å bidra til kunnskap om og bevisstgjøring av rollene kommunen har som tjenesteyter, myndighetsutøver, samfunnsutvikler og demokratisk arena. Kommunikasjonsstrategien bidrar til å møte samfunnets forventninger til kommunikasjon med kommunen. Og den er et virkemiddel i å nå og forankre samfunns mål og visjon. Tre hovedmål er framsatt; 1. Innbyggere og våre målgrupper føler seg ivaretatt, hørt, sett og forstått. 2. Det er høy tillit til kommunen som myndighetsutøver, tjenesteyter, samfunnsutvikler og lokaldemokratisk arena. «Vi er Moss»: Alle som bor, jobber og driver virksomhet eller aktivitet i Moss skal oppleve at de er en del av mossesamfunnet.

Frivillighetsstrategi for gamle Moss (2019)

Hovedutfordringene for frivillig sektor er å rekruttere frivillige, egnede lokaler, økonomiske vilkår og synlighet. For kommunen er det behov for en helhetlig og forutsigbar frivillighetspolitikk. Formålet med frivillighetsstrategien er å legge til rette for samspill og samarbeid med frivillig sektor. Planen skal sikre gode og forutsigbare rammevilkår. De viktigste innsatsområdene i planen er å bidra til å øke deltagelsen og aktiviteten i frivillige organisasjoner, forenkle og skape forutsigbarhet, lokaler og tilskuddsordninger, kompetanseheving i kommunen og frivilligheten, oppfylle fritidserklæringen.

Plantype: Fagplan

Samfunnssikkerhet og beredskap

Trygg kommune i kommuneplanen «Moss 2030»

Et viktig samfunns mål er at alle skal oppleve trygghet i Moss kommune. Sikkerhetsarbeidet skal være kunnskapsbasert og ta utgangspunkt i FylkesROS og helhetlig ROS for Moss. Forebyggende arbeid og styrking av beredskap for økt trygghet for innbyggerne er et viktig satsningsområde for Moss. Vi må fremme tillit i befolkningen gjennom å videreutvikle god kommunikasjon, sikre god medvirkning og demokratiske beslutningsprosesser. Samtidig må vi planlegge tiltak som reduserer sårbarheten i samfunnskritiske funksjoner som blant annet elektronisk kommunikasjon, vannforsyning og transport.

Utfordringsbildet

Truslene mot samfunnsliv og samfunnsstrukturer endres og påvirkes av blant annet globalisering, teknologisk utvikling, klimaendringer, politiske endringer, radikalisering og sviktende tillit mellom mennesker og til institusjonene. Samfunnsfunksjoner og befolkningens sikkerhet skal ivaretas og sikres mot menneskeskapte og naturbaserte trusler. Den sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa har endret seg og påvirker kommunens sårbarhet på flere områder. Pandemien vi har vært i gjennom lærte oss at konsekvensene av selve pandemien og tiltakene vil være omfattende.

Aktuelle planer

Helhetlig ROS

Helhetlig ROS ble utarbeidet i forbindelse med kommunesammenslåingen og består av kartlegging, vurdering av sårbarhet, og systematisering av sannsynligheter og konsekvenser av uønskede hendelser og hvordan disse påvirker kommunen og våre tjenester. ROS-analysen er et styringsdokument som gir grunnlag for det videre arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap i Moss kommune.

Overordnet Beredskapsplan

Kommunens overordnede beredskapsplan er bygget opp for å være et praktisk og brukervennlig dokument til bruk under uønskede hendelser i Moss kommune. Den overordnede beredskapsplanen skal den være den sentrale planen for håndtering av uønskede hendelser som er så store at det blir satt kriseledelse og krisestab. Beredskapsplanen skal også samordne og integrere det øvrige beredskapsplanverket i kommunen. I praksis vil det si at den overordnede beredskapsplanen skal gjøre rede for det øvrige beredskapsplanverket (delplaner, detaljplaner og fagplaner), og klargjøre hvordan den overordnede beredskapsplanen og det øvrige beredskapsplanverket utfyller hverandre.

Beredskapsplanverk

Beredskapsplanverket består i tillegg til helhetlig ROS og overordnet beredskapsplan av en rekke styringsdokumenter for beredskapsarbeid, herunder tiltaksplan for oppfølging av ROS analyse, øvingsdirektiv, tiltakskort, varslingslister, oversikt over roller og fullmakter og opplærings- og kompetanseplan som skal sikre at alle ansatte har grunnleggende opplæring og at alle som har en rolle i beredskapsarbeidet har tilstrekkelige kvalifikasjoner og kompetanse.

Andre relevante planer og styringsdokumenter

Lokale beredskapsplanverk for hvert kommunalområde som blant annet omfatter beredskapsplan for kommunalområdet, ROS med handlingsplan, rutiner og maler, varslingslister, tiltakskort mm.
Smittevernplan (fagplan)

Moss kommune som organisasjon og arbeidsgiver

Oppfølging av kommuneplanen «Moss 2030»

Kommuneorganisasjonen har flere roller og oppgaver som skal bidra til å nå samfunns mål, møte utfordringene gjennom tjenestene, som myndighetsutøver, samfunnsutvikler og som demokratisk arena. Det utarbeides en handlingsdel som er koblet til samfunnsdelen. Handlingsdelen skal være kommunens overordnede verktøy for økonomi- og virksomhetsstyring og resultatvurderinger. Dette omfatter økonomiplan, budsjett, regnskap og årsmeldinger.

Utfordringsbildet

Samfunnsutfordringene gir trangere økonomi, utfordringer med å dekke tjenestebehov, rekruttere personell og skaffe nok egnede boliger. Dette krever en kommuneorganisasjon som har vilje og evne til å gjennomføre endringer, er robust, innovativ, og som ønsker å bruke ressurser på nye måter og tilføre kompetanse som trengs.

Moss kommune er en av de største arbeidsplassene i Moss med over 3000 ansatte, og har dermed et viktig samfunnsoppdrag med å utvikle Moss kommune som attraktiv arbeidsplass, blant annet gjennom rekruttering, kompetansebygging og inkludering. Medarbeiderne er kommunens viktigste ressurs for å gi gode tjenester til innbyggerne og som aktør i møte med samfunnsutfordringene.

Ett satsningsområde som anbefales er å **øke gjennomførings- og innovasjonskraften**. Det innebærer et fokus på å følge opp vedtatte planer, prioritere de viktigste tiltakene og optimalisere plan- og styringssystemet.

Kommunen står for mye aktivitet og tiltak fordelt på mange virksomheter og ansvarsområder, noe som gjør det krevende både for ansatte og interessenter å ha oversikt over den samlede innsatsen, samt evaluere og måle effekter av innsatsen opp mot mål som er satt. Det er et potensial for å optimalisere plan- og styringssystemet med

tydeligere og færre mål, forankre de godt i hele organisasjonen, prioritere, evaluere og sørge for at vi har gode styringsdata og styringsverktøy.

Aktuelle planer

Strategi for innovasjon og digital transformasjon (2021)

Formålet er å beskrive Moss kommunes arbeid med innovasjon og digital transformasjon. Strategiens formål er å legge til rette for økt gjennomføringskraft for å nå fastsatte mål. Strategiens hovedmål er «Moss kommune er en innovativ, effektiv og lærende organisasjon, som tar i bruk løsninger som treffer behov i samfunnet, skaper verdi for den enkelte og bidrar til miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft. Strategien bygger på prinsipper for åpen innovasjon og samarbeid på tvers i kommunen. Den peker på utfordringer med urbanisering, mobilitet, klimaendringer, alderssammensetning, økonomisk nedgang, folkehelse- og levekår. Utfordringene gir behov for ny kompetanse, forventningsavklaringer, økt omstillingstakt, fornye og utvikle, identifisere og utnytte forbedringsmuligheter. Løsninger må tas i bruk innenfor gitte rammer og ressurser, med helhetlig arbeid, gode systemer og riktig kompetanse. De viktigste innsatsområdene er 1. Innovasjonskultur 2. Innovasjonsledelse 3. Innovasjonsprosess 4. Porteføljestyling 5. Digital transformasjon.

Plantype: Fagplan

Arbeidsgiverstrategi (2020)

Arbeidsgiverstrategien 2020-2024 løfter fram innbyggeren i sentrum med helhetlige tjenester, serviceinnstilling, moderne og innovativ innstilling, profesjonelle fagmiljø og tverrfaglig samarbeid. Utviklende, trygge, meningsfulle og helsefremmende arbeidsplasser med gode ledere er suksesskriterier for å gjennomføre samfunnsoppdraget og møte utfordringer. Medvirkning og involvering er også viktige faktorer. Fire prinsipper organisasjonen skal jobbe etter trekkes særskilt frem i strategien; Vi er modige, vi gir muligheter, vi er lærende, vi er tydelige.

Areal og transport

Arealstrategiene i kommuneplanen

Samfunnsdelens strategier for areal- og transportutvikling skal sikre en arealforvaltning i tråd med samfunnsmålene. Strategien bygger videre på kompakt utvikling gjennom fortetting og transformasjon, og med senterstruktur der tyngdepunktet er Moss sentrum som regionsenter. Høyda, Halmstad og Kambo utvikles som områdesenter. Areal- og transportstrategiene har fire overordnede tema; boligbygging og nærmiljø, vern av dyrket mark, kulturminner, kultur- og naturlandskap, bærekraftige transportløsninger, næring og tjenesteyting.

Arealstrategiene har fire deler:

- Boligbygging og nærmiljø
- Vern av dyrket mark, kulturminner, kultur- og naturlandskap
- Bærekraftige transportløsninger
- Næring og tjenesteyting

Utfordringsbildet

Attraktiviteten som bosted og stor utbyggingsvilje gir gode muligheter for å bygge en kompakt og levende by. Samtidig utfordres biologisk mangfold og arealer til matproduksjon, bomiljøkvaliteter, samt boligtilbud for en mangfoldig befolkning, også sosioøkonomisk. Høy vekst gir større belastning på teknisk infrastruktur, og økt kompleksitet i den kommunale forvaltningen. Det er behov for investeringer i infrastruktur i sentrum og de sentrale utbyggingsområdene for å sikre vann- og avløpsinfrastruktur, framkommelighet for alle trafikanter og sikkerhet mot flom og naturskade. Moss mangler (økonomiske) virkemidler for å gjennomføre nødvendige tiltak for en høyere andel miljøvennlige reiser og bedre framkommelighet for alle trafikanter og næringstransport

Aktuelle planer

Sentrumsplanen (under arbeid)

Den eksisterende sentrumsplanen fra 2015 revideres og oppdateres for å sikre en kompakt, attraktiv, klimavennlig og helhetlig utvikling av sentrumsområdet i tråd med tidens krav. Sentrumsplanen skal bidra til å videreutvikle en bystruktur med enkeltobjekter som bygger opp om en raus, tilgjengelig, sosial og miljømessig bærekraftig by. Målet med planarbeidet er å gjøre bystrukturen sterkere, øke tilgjengeligheten for gående og syklende og legge til rette for gode relasjoner, opplevelser og byliv.

Kommunedelplan for Halmstad (under arbeid)

Målet med planarbeidet er å legge til rette for en helhetlig og bærekraftig utvikling av Halmstad. Halmstad skal være et attraktivt boligområde og et naturlig senter for nærmiljøet

De viktigste grepene i planen er: å definere og styrke sentrumsområdet, øke tilgjengeligheten for gående og syklende, skape rammer for gode bomiljøer og et variert botilbud, bevare og sikre arealressurser og styrke grønnstrukturen, miljøtilpasse fylkesvei 118 til områdesenteret.

Plantype: Kommunedelplan

Kommunedelplan for Høyda (under arbeid)

Formålet med kommunedelplan for Høyda er å legge rammene for en bærekraftig utvikling av bydelen i tråd med målene i kommuneplanen, med hovedvekt på transformasjon til boligformål og løsninger for infrastruktur. Bydelen Høyda skal ha en positiv utvikling samtidig som Moss sentrum styrkes som regionsenter. Planen skal gi forutsigbarhet for utbyggere, eksisterende virksomheter og nye etableringer.

De viktigste innsatsområdene er: Planen skal legge til rette for gode lokalsamfunn med en variert sammensetning av boliger. Grønnstrukturen skal forbedres i og ved boligområder og langs ferdseksårer. Planen vektlegger trygge nærmiljøer med krav til støy, trafiksikkerhet, grunnforhold og liknende. Planen legger vekt på møteplasser med kvalitet – flere sentrale parker og byrom, og grønn mobilitet med sammenhengende og trygge gang og sykkelveier, tilknyttet grønnstruktur funksjoner og møteplasser.

Plantype: Kommunedelplan

Andre relevante planer og styringsdokumenter

Reguleringsplaner, herunder områdeplaner og detaljreguleringer, gatebruksplan sentrum, offentlige rom (under arbeid), gå-strategi, sykkelplan, parkeringsstrategi, trafiksikkerhetsplan.

Samlet oversikt

Vedtatte planer som skal følges opp

Plannavn	Plantype	Vedtak
Samfunnsdelen	Kommuneplan	2020
Arealdelen	Kommuneplan	2021
Naturmangfoldplan	Kommunedelplan	2024
Klimaplan	Kommunedelplan	2021
Kulturminneplan (Moss og Rygge)	Kommunedelplan	2017
Strategisk næringsplan	Interkommunal fagplan	2023
Strategiske planer for kommunalområdene	Fagplan	2021/2022
Leve hele livet	Fagplan	2023
Beredskapsplanverk	Fagplan	2020
Kommunikasjonsstrategi	Fagplan	2022
Innovasjonsstrategi	Fagplan	2022
Arbeidsgiverstrategi	Fagplan	2018
Sykkelplan	Fagplan	2019
Parkeringsstrategi	Fagplan	2021
Gåstrategi	Fagplan	2023
Hovedplan VA	Fagplan	2023
Trafikksikkerhetsplan	Fagplan	2020
Kvalitetsplan for barnehager	Fagplan	2020
Strategisk plan for skole	Fagplan	2021
Plan for forebygging av omsorgssvikt og adferdsvansker	Fagplan	2023
Handlingsplan mot vold i nære relasjoner	Fagplan	2022
Pårørendestrategi	Fagplan	2022
SLT handlingsplan	Fagplan	2020
Frivillighetsstrategi	Fagplan	2019
Habilitering og rehabilitering	Fagplan	2020
Demensplan	Fagplan	2023
Helseberedskapsplan	Fagplan	
Strategi for bedre psykisk helse	Fagplan	2023

Planer under arbeid

Plannavn	Plantype
Helhetlig ROS	ROS-analyse
Boligpolitisk kommunedelplan	Kommunedelplan
Halmstad	Kommunedelplan
Høyda	Kommunedelplan
Sentrumsplanen	Kommunedelplan
Medvirkning	Fagplan
Klimatilpasning	Fagplan
Jordvernstrategi	Fagplan
Plan for omsorgsbygg	Fagplan